

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. birželio 5 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Varšuvos apygardos teismas, Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. sausio 27 d.

Ieškovai:

KCB

MB

Atsakovas:

BNP Paribas Bank Polska S.A.

Pagrindinės bylos dalykas

Ieškinys dėl paskolos sutarties pripažinimo negaliojančia ir pinigų sumos, atitinkančios grąžintų paskolos dalių sumą, išieškojimo dėl nepagrįstai sumokėtos sumos

Prejudicinio klausimo dalykas ir teisinis pagrindas

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 6 straipsnio 1 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies aiškinimas; teisinis pagrindas: SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Ar 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 6 straipsnio 1 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį ir veiksmingumo bei lygiavertiškumo principus reikia aiškinti kaip neleidžiančius taikyti tokio teismų siūlomo nacionalinės teisės aktų aiškinimo, pagal kurį:

1. vartotojas negali veiksmingai siekti, kad būtų įvykdyti jo reikalavimai verslininkui, kylantys dėl nesąžiningų sąlygų įtraukimo į sutartį, kol nepateikė pareiškimo, jog nesutinka, kad liktų galioti nesąžiningos sutarties sąlygos, sutinka, kad jos nebūtų taikomos, ir supranta iš to kylančias pasekmes, dėl kurių potencialiai gali netekti galios visa sutartis, ir su jomis sutinka,
2. vartotojas negali veiksmingai siekti, kad verslininkas grąžintų nepagrįstai, pagal nesąžiningas sutarties sąlygas sumokėtą sumą, kol nepateikė pirmiau minėto pareiškimo,
3. vartotojo reikalavimas grąžinti nepagrįstai, pagal nesąžiningas sutarties sąlygas sumokėtą sumą nėra vykdytinas, kol vartotojas nėra pateikęs pirmiau minėto pareiškimo,
4. verslininkas neprivalo mokėti vartotojui įstatymuose numatytų delspinigių už vėlavimą įvykdyti prievolę, kol nėra informuotas apie pirmiau minėtą vartotojo pareiškimą?

Nurodytos Bendrijos teisės nuostatos

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo: 169 straipsnio 1 dalis

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija: 38 straipsnis

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių kalba, 15 skyrius, 2 tomas, p. 288): ketvirta, dvidešimt pirma ir dvidešimt ketvirta konstatuojamosios dalys; 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis.

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (1997 m. balandžio 2 d. Lenkijos Respublikos Konstitucija): 76 straipsnis (vartotojų apsaugos principas)

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (1964 m. balandžio 23 d. Civilinio kodekso įstatymas) (*Dz. U.*, Nr. 16, 93 pozicija, su pakeitimais) (toliau – CK).

Teisinis sandoris, kuris prieštarauja įstatymui arba kuriuo siekiama apeiti įstatymą, yra negaliojantis, nebent atitinkamoje nuostatoje numatomos kitokios pasekmės, visų pirma, tai, kad negaliojančios teisinio sandorio sąlygos pakeičiamos atitinkamomis įstatymo nuostatomis (58 straipsnio 1 dalis).

Su vartotoju sudarytos sutarties sąlygos, dėl kurių nebuvo atskirai derėtasi, nėra jam privalomos, jeigu jose vartotojo teisės ir pareigos nustatomos nusižengiant gerai moralei ir šiuurkščiau pažeidžiant jo interesus (neleistinos sutarties sąlygos).

Tai netaikoma sąlygoms, kuriomis nustatomos pagrindinės šalių prievolės, įskaitant kainą arba atlygį, jeigu jos suformuluotos vienareikšmiškai (385¹ straipsnio 1 dalis).

Jeigu sutarties sąlyga pagal šio straipsnio 1 dalį nėra privaloma vartotojui, šalis saisto likusios sutarties nuostatos (385¹ straipsnio 2 dalis).

Sutarties sąlygos atitiktis geriems papročiams vertinama atsižvelgiant į sutarties sudarymo metu buvusią padėtį, sutarties turinį, sudarymo aplinkybes ir kitas sutartis, susijusias su sutartimi, kurioje yra įtvirtinta vertinama sąlyga (385² straipsnis).

Be teisinio pagrindo kito asmens sąskaita turinės naudos gavęs asmuo privalo grąžinti gautą naudą natūra, o jei tai neįmanoma, atlyginti jos vertę (405 straipsnis).

Pirmesnių straipsnių nuostatos visų pirma taikomos nepagrįstai įvykdytai prievolei (410 straipsnio 1 dalis).

Prievolė yra nepagrįstai įvykdyta, jeigu ją įvykdęs asmuo buvo visiškai neįpareigotas arba nebuvo išipareigojęs asmeniui, kuriam šią prievolę įvykdė, arba jeigu išnyko prievolės pagrindas, arba nebuvo pasiektas numatytas prievolės tikslas, arba jeigu teisinis sandoris, įpareigojantis įvykdyti prievolę, negaliojo ir neįsigaliojo įvykdžius prievolę (410 straipsnio 2 dalis).

Jeigu prievolės įvykdymo terminas nenurodytas arba neišplaukia iš prievolės pobūdžio, prievolė turi būti įvykdyta nedelsiant po to, kai skolininkas paraginamas ją įvykdyti (455 straipsnis).

Jeigu skolininkas vėluoja įvykdyti piniginę prievolę, kreditorius gali reikalauti palūkanų už vėlavimo laikotarpį, net jeigu nepatyrė jokios žalos ir net jeigu buvo vėluojama dėl aplinkybių, už kurias skolininkas neatsako (481 straipsnio 1 dalis).

[delspinigių dydis] (481 straipsnio 2 dalis).

Glaustas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2007 m. ieškovai su atsakovo teisiniu pirmtaku sudarė 128 035,51 CHF dydžio paskolos sutartį buto pirkimui finansuoti. Sutartyje buvo numatyta, kad paskolos suma bus ne didesnė kaip 300 000 PLN; pagal paskolos sutartį grąžintinos sumos bus grąžinamos iš banko sąskaitos Šveicarijos frankais, į kurią bus pervedamos tik lėšos šia valiuta. Paskolų produktų taisyklėse buvo numatyta, kad jeigu paskolos gavėjo nurodymu paskolos lėšos išmokamos ne paskolos valiuta, bankas tuo tikslu konvertuoja valiutą pagal galiojantį banko valiutos pirkimo ir pardavimo kursą. Jeigu paskolos gavėjo sąskaitoje paskolos valiuta nėra pakankamai lėšų pagal sutartį mokėtinoms sumoms grąžinti, bankas gali nurašyti lėšas iš kitos paskolos gavėjo sąskaitos, šiuo atveju jas konvertuodamas.

- 2 2021 m. vasario 1 d. ieškovai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismui pareiškė ieškinį bankui atsakovui, kuriuo prašė pripažinti 2007 m. paskolos sutartį negaliojančia ir priteisti iš atsakovo 12 345,55 PLN ir 69 589,67 CHF sumas (atitinkančias iki šiol sumokėtas paskolos įmokas) su įstatyminiais delspinigiais. 2022 m. rugsėjo 29 d. ieškovai pateikė raštiškus pareiškimus, kuriuose nurodė, kad paskolos sutarties nuostatas dėl paskolos sumos konvertavimo į Šveicarijos frankus ir į Lenkijos zlotus laiko neleistinomis (nesąžiningomis), todėl pareiškė ieškinį bankui. Be to, ieškovai patvirtino, kad buvo atkreiptas jų dėmesys į nesąžiningą konvertavimo sąlygų pobūdį, teismo galimybę pripažinti sutartį negaliojančia ir nustatyti jos negaliojimo pasekmes, ypač į sutarties šalių įpareigojimą grąžinti viena kitai sumokėtas sumas bei galimybę pareikšti prieštaravimą dėl negrąžinimo arba išskaitos. Galima pareikšti ieškinį dėl vadinamojo atlyginimo už naudojimąsi kapitalu. 202[3] m. sausio 27 d. posėdyje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas informavo ieškovus apie paskolos sutarties nuostatų pripažinimo nesąžiningomis ir sutarties negaliojimo pasekmes. Tai buvo ta pati informacija, kaip ir pateikta 2022 m. rugsėjo 29 d. pareiškimė.

Svarbiausi bylos šalių argumentai nacionaliniame teisme

- 3 Ieškovai mano, kad paskolos sutartyje yra nesąžiningų sąlygų, dėl kurių ji netenka galios, todėl atsakovas privalo jiems grąžinti visus pagal šią sutartį gautus mokėjimus. Atsakovas savo ruožtu prašė atimesti ieškinį ir nurodė, kad paskolos sutartis galioja, ir joje nėra jokių nesąžiningų sąlygų, o ieškovai nėra jam be pagrindo sumokėję jokios sumos.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 4 Teismo nuomone, paskolos sutarties nuostatos, aprėpiančios paskolos išmokėjimo būdą ir paskolos įmokų grąžinimo būdą, yra nesąžiningos. Kadangi jose numatyta, kad paskolos išmokėjimo (grąžinimo) PLN atveju valiuta konvertuojama pagal banko nustatytą kursą, jos suteikia atsakovui visišką laisvę nustatyti šalių prievolių turinį. Dar daugiau, sutartyje yra papildomai numatyta išlyga dėl paskolos gavėjams išmokamos didžiausios sumos, tačiau nenurodoma paskolos gavėjams išmokama mažiausia suma. Taip toli siekiantis iš pirmiau minėtų sutarties sąlygų kylančių teisių ir pareigų skirtumas reiškia, kad jos pažeidžia sąžiningumo reikalavimą, todėl atsiranda ryškus neatitikimas tarp iš sutarties kylančių šalių teisių ir pareigų vartotojo nenaudai (Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalis). Tiesa, tos sąlygos yra susijusios su pagrindinio sutarties dalyko apibrėžimu, bet jos nėra pateiktos aiškia, suprantama kalba (Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalis). Be to, dėl tų sąlygų nebuvo atskirai derėtasi (Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 ir 2 dalys), ir jos buvo įtrauktos į verslininko ir vartotojo sudarytą sutartį.
- 5 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nuomone, sutartis be nesąžiningų nuostatų iš principo negali toliau galioti (Direktyvos 93/13

6 straipsnio 1 dalis), ypač jeigu tai yra tos sutarties nuostatos, kurios reglamentuoja paskolos suteikimo būdą. Paskolos sutartyje neatmetama galimybė išmokėti paskolą Šveicarijos frankais, tačiau nagrinėjamu atveju tokios galimybės praktiškai nebuvo, kadangi paskolos lėšos turėjo būti pervestos į banko sąskaitą, kurią nurodė ieškovų už Lenkijos zlotus įsigyto nekilnojamojo turto pardavėjas. Jeigu išmokėti paskolos lėšas Šveicarijos frankais praktiškai nebūtų galima, paskolos sutarties tikslas (finansuoti buto pirkimo išlaidas) liktų neįgyvendintas. Taigi sutarties vykdyti nebuvo galima, kadangi bankas negalėjo išmokėti paskolos sumos. Esant tokioms aplinkybėms, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nuomone, darytina išvada, kad sutartis yra negaliojanti (Lenkijos civilinio kodekso 58 straipsnio 1 dalis), o tai reiškia, kad šalys privalo viena kitai grąžinti visas pagal ją sumokėtas sumas (Lenkijos civilinio kodekso 405 straipsnis, siejamas su jo 410 straipsnio 1 dalimi), taigi bankas visų pirma privalo grąžinti ieškovams visų paskolos grąžinimo įmokų ekvivalentą su įstatymuose nustatytais delspinigiais, skaičiuojamais nuo termino pradelsimo momento (Lenkijos civilinio kodekso 481 straipsnio 1 ir 2 dalys). Alternatyviu jurisprudencijoje išsakomu požiūriu, kuriam teismas nepritaria, denominuotos paskolos sutartis gali būti vykdoma nepaisant to, kad iš jos pašalintos nesąžiningos sąlygos. Kadangi paskolos suma buvo nustatyta Šveicarijos frankais, negalima atmesti galimybės paskolą išmokėti tiesiogiai užsienio valiuta motyvuojant tuo, kad paskolos gavėjas įsipareigojo nekilnojamojo turto pardavėjui sumokėti sumą Lenkijos zlotais. Nekilnojamojo turto pardavimo sutartis, būdama atskira sutartis, negali turėti reikšmės paskolos sutarties teisiniui vertinimui. Kadangi paskolos sutartyje, pašalinus iš jos nesąžiningas sąlygas, apskritai nebuvo numatyta galimybė išmokėti paskolą Lenkijos zlotais, tai ieškovams išmokėta suma buvo išmokėta nepagrįstai, ir jie privalo ją grąžinti. Tačiau kadangi jie *de facto* negavo sutartyje numatytos paskolos sumos, tai neprivalėjo grąžinti jokios paskolos dalies. Jeigu sutartis paliekama galioti pašalinus iš jos nesąžiningas sąlygas, visos šalių sumokėtos sumos yra sumokėtos nepagrįstai ir turi būti grąžintos. Vis dėlto šio požiūrio nereikėtų besąlygiškai atmesti. Tai turėtų esminę reikšmę, jeigu būtų laikoma, kad Direktyva 93/13 netaikoma šalių priešpriešiniam reikalavimams pripažinus sutartį negaliojančia. Negali kelti abejonių pati aplinkybė, kad Direktyva 93/13 taikoma šalių tarpusavio restitucijos reikalavimų patenkinimo būdai, kaip matyti, be kita ko, iš 2016 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Naranjo ir kt.* (C-154/15, C-307/15 ir C-308/15), kuriame išnagrinėta būtent ši problematika. Šiame sprendime Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis draudžia tokią nacionalinių teismų praktiką, pagal kurią laiko atžvilgiu ribojami restitucijos padariniai, susiję su pripažinimu, jog sutartyje esanti sąlyga yra nesąžininga (75 punktas).

- 6 Šis prejudicinis klausimas, į kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siūlo atsakyti teigiamai, yra susijęs su Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalies aiškinimo būdu. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad ši nuostata yra imperatyvi (žr. 2012 m. birželio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Banco Espanol de Crédito*, C-618/10, 40 punktą). Tai visų pirma reiškia, kad nacionalinis teismas, pastebėjęs sutartyje nesąžiningą sąlygą,

privalo *ex officio* konstatuoti, kad ta sąlyga vartotojui nėra privaloma. Tačiau yra viena šios taisyklės išimtis. Vartotojas gali nuspręsti, kad nori būti saistomas nesąžiningos sąlygos, ir tokiu atveju lieka galioti visa sutartis (žr. 2021 m. balandžio 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Bank BPH*, C-19/20, 94–95 punktus).

- 7 Dėl šios išimties ir vartotojui suteiktos teisės akceptuoti nesąžiningą sąlygą Lenkijos teismų jurisprudencijoje atsirado skirtumų. Pirmasis požiūris, kiek tai susiję su vartotojo sprendimo palikti galioti nesąžiningą sąlygą teisinio pobūdžio vertinimu, grindžiamas prielaida, kad iš Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalies imperatyvaus pobūdžio išplaukia, jog nesąžininga sąlyga vartotojui nėra privaloma *ex tunc*, ir teismas privalo ją pašalinti iš tos sutarties, neatsižvelgdamas į šalių pozicijas. Nacionalinis teismas turi konstatuoti, kad ta sąlyga lieka galioti tik tuomet, kai vartotojas sutiko būti jos saistomas. Vartotojo pareiškimas apie nesąžiningos sutarties sąlygos akceptavimą yra materialinis teisinis veiksmas, turintis *ex tunc* poveikį, ir juo ištaisyta sutartis, kuri iš pradžių turėjo trūkumų. Tačiau vartotojas neprivalo pateikti jokio pareiškimo (žr. 2018 m. birželio 20 d. *SN* (Aukščiausiasis Teismas) nutarimą III CZP 29/17 ir 2022 m. spalio 28 d. sprendimą II CSKP 898/22). Antruoju, priešingu, požiūriu iš esmės pritariama nuomonei, kad neleistina sutarties nuostata nuo pat pradžių *ipso iure* yra neveiksminga vartotojo atžvilgiu, kuris vėliau gali pareikšti sąmoningai ir laisva valia sutinkąs su šia nuostata ir taip retroaktyviai atkurti jos veiksmingumą. Vis dėlto pagal šį požiūrį nacionalinis teismas gali įvertinti, ar nesąžininga sutarties sąlyga vartotojui yra privaloma tik jam pateikus atitinkamą pareiškimą. Kadangi nesąžiningos sąlygos veiksmingumas priklauso nuo vartotojo sprendimo, kol vartotojas tokio sprendimo nepriima, sąlygos galiojimas lieka suspenduotas. O jeigu nesąžininga sąlyga turi esminę reikšmę visos sutarties egzistavimui, tai visos tokios sutarties galiojimas lieka suspenduotas. Kol vartotojas nenusprendžia, ar akceptuoti nesąžiningą sąlygą, nė viena šalis negali veiksmingai reikalauti nei sumokėti sutartyje numatytą sumą, nei grąžinti sumą, sumokėtą vykdant nesąžiningą sutarties sąlygą, kadangi kol vartotojas nėra priėmęs sprendimo, nėra žinoma, ar sąlyga sutarties šalims yra privaloma, ar ne. Tačiau jeigu vartotojas, būdamas tinkamai informuotas apie jam priklausančias teises, pareiškia nesutinkąs akceptuoti nesąžiningos sąlygos ir sutinkąs su iš to kylančiomis pasekmėmis (įskaitant potencialų sutarties negaliojimą), tai reiškia, kad suspenduoto galiojimo būseną baigėsi. Tokiu atveju nesąžininga sutarties sąlyga nėra privaloma *ex tunc*, o visos pagal ją sumokėtos sumos turi būti grąžintos. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, šis požiūris geriau atspindi Direktyvos 93/13 tikslus, o dėl antrojo požiūrio kyla rizika, kad gali atsirasti pasekmių, galinčių prieštaraujančių šios direktyvos 6 straipsnio 1 daliai ir 7 straipsnio 1 daliai. Jeigu nacionalinis teismas negali nustatyti visų nesąžiningų sutarties sąlygų pasekmių vartotojui nepateikus pareiškimo, tai reiškia Direktyvoje 93/13 vartotojams suteiktos apsaugos apribojimą. Minėta direktyva neįpareigoja vartotojų imtis kokių nors veiksmų (įskaitant tam tikro turinio pareiškimus) ir nenumato jokių neigiamų pasekmių vartotojams, jeigu jie tokių veiksmų nesiima. Priešingai, Teisingumo Teismas nuosekliai nurodo, kad nesąžiningos sąlygos vartotojui nėra privalomos, todėl jas reikia laikyti niekada

neegzistavusiomis (žr. 2016 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Naranjo ir kt.*, C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, 61 punktą). Taip yra todėl, kad Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis yra imperatyvaus pobūdžio, o tai reiškia, kad nacionalinis teismas privalo *ex officio* pripažinti, kad nesąžiningos sutarties sąlygos vartotojui nėra privalomos. Tuo tarpu Teisingumo Teismas jau 2013 m. vasario 21 d. sprendime *BaniF Plus Bank*, C-472/11, nurodė, kad „siekiant užtikrinti, kad direktyvoje numatyta apsauga būtų veiksminga, reikia, kad nacionalinis teismas, kuris *ex officio* konstatuoja, jog sąlyga nesąžininga, galėtų nustatyti visas dėl tokio konstatavimo kylančias pasekmes ir nelaukti, kol vartotojas, informuotas apie turimas teises, pateiktų pareiškimą, kuriame prašytų tokią sąlygą panaikinti“, (panašiai Teisingumo Teismas nurodė 2013 m. gegužės 30 d. sprendimo *Jörös*, C-397/11, 42 punkte ir 2013 m. gegužės 30 d. sprendimo *Asbeek Brusse ir de Man Garabito*, C-488/11, 50 punkte). Tai reiškia, kad vartotojas turi teisę nuspręsti akceptuoti nesąžiningas sutarties sąlygas, tačiau neprivalo šiuo klausimu teikti jokie pareiškimo. Vadinasi, taikyti neigiamas pasekmes vartotojui dėl to, kad jis nepateikė tokio pareiškimo arba pateikė jį vėliau nei nustatė nacionalinis teismas, yra neleistina.

- 8 Savo ruožtu teisminė praktika, kai vartotojas verčiamas pateikti tam tikro turinio pareiškimą, reiškia, kad vartotojas, kuris to nepadaro, praktiškai negali gauti teisinės apsaugos, nors į sutartį, kurios šalis jis yra, įtraukta nesąžiningų sąlygų. Ši apsauga ribojama ir tuomet, kai nacionalinis teismas nustato, kad vartotojo reikalavimas grąžinti nepagrįstai, pagal nesąžiningas sutarties sąlygas sumokėtą sumą yra vykdytinas, o verslininkas vėluoja sumokėti šią sumą, tik vartotojui pateikus tokį pareiškimą. Čia reikėtų atkreipti dėmesį į praktikoje kylančius sunkumus, kadangi pasitaiko atvejų, kai teismai nepriima pačių vartotojų parengtų pareiškimų ir įpareigoja juos teikti tokius pareiškimus nustatyto turinio formose. Dar daugiau, kai kuriuose teismuose naudojami skirtingo turinio paaiškinimai ir pareiškimų formos, todėl kartais antrosios instancijos teismas vartotojo pirmosios instancijos teismui pateiktą pareiškimą laiko netinkamu arba nepakankamu. Be to, vartotojui teikiant raštišką pareiškimą kai kurie teismai reikalauja pateikti pareiškimo kopiją verslininkui, o kol ji nepateikiama, vartotojo reikalavimas nėra vykdytinas. Dėl to kyla svarbių praktinių pasekmių. Kadangi vartotojo reikalavimas tampa vykdytinas tik vartotojui pateikus nacionaliniam teismui priimtino turinio pareiškimą, o verslininkas jį vykdyti vėluoja, tai nuo vartotojo pareiškimo pateikimo datos priklauso jam priklausančių restitucijos reikalavimų apimtis. Minėtų abejonių išsklaidymas turi esminę reikšmę nagrinėjant šią bylą. Priklausomai nuo to, kuri data (ieškinio pateikimo data, ieškinio įteikimo atsakovui data, pareiškimo pateikimo data) laikoma ieškovų reikalavimo paskelbimo vykdytinu data, skirsis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas dėl datos, nuo kurios iš atsakovo priteisiami delspinigiai.
- 9 Galimybė taip smarkiai apriboti vartotojams priklausančių restitucijos reikalavimų apimtį kelia abejonių, ar tai neprieštarauja veiksmingumo principui. Kai reikalavimas grąžinti nepagrįstai sumokėtą sumą iš principo tampa vykdytinas pateikus raginimą sumokėti (Lenkijos civilinio kodekso 455 straipsnis),

papildomų reikalavimų nustatymas vartotojams, siekiantiems apginti savo teises, kylančias dėl jų sutartyje esančių nesąžiningų sąlygų, regis, pažeidžia tokį lygiavertiškumo principą. Be to, kol vartotojo reikalavimas nėra vykdytinas, jis negali savo reikalaujamos sumos įskaityti į sumą, kurios iš jo reikalauja verslininkas (Lenkijos civilinio kodekso 498 straipsnio 1 dalis). Nesant aiškumo, kada vartotojo reikalavimas tampa vykdytinas, sunkiau nustatyti ir tikslų jo reikalavimo dydį – jeigu skolininkas nori grąžinti skolą užsienio valiuta (šioje byloje – Šveicarijos frankais), tai užsienio valiutos vertė nustatoma pagal tos dienos, kai reikalavimas tampa vykdytinas, *Narodowy Bank Polski* (Lenkijos nacionalinio banko) paskelbtą vidutinį valiutų keitimo kursą (Lenkijos civilinio kodekso 358 straipsnio 2 dalis).

- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neginčija, kad vartotojo informavimas apie nesąžiningų sąlygų pašalinimo iš sutarties pasekmes yra svarbus. Pareiga pateikti tokią informaciją tiesiogiai išplaukia iš Teisingumo Teismo sprendimo *Bank BPH*, C-19/20, 99 punkto. Vis dėlto aiškinimas, jog vartotojui priklausančių restitucijos reikalavimų veiksmingumas ir jų apimtis ribojama dėl to, kad vartotojui būtina pateikti minėtą informaciją ir įsitikinti, kad jis ją suprato, regis, prieštarauja direktyvos tikslams. Vartotojo teisė akceptuoti nesąžiningas sutarties sąlygas (kuria jis gali būti visai nesuinteresuotas) neturėtų pabloginti jo teisinės padėties palyginti su ta, kuri susiklostytų, jei jis tokios teisės apskritai neturėtų.